

POSTANOWIENIE

30 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 30 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu
Inwestycyjnego Zamkniętego w W. obecnie Niestandaryzowanego Funduszu
Inwestycyjnego Zamkniętego Wierzytelności w W.
przeciwko M.C.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M.C.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 29 czerwca 2023 r., I ACa 1687/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami wynikającymi z art. 98 §1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 czerwca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w następstwie apelacji powoda od oddalającego powództwo wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z 18 października 2022 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 73.543,65 z odsetkami w

wysokości ustawowej za opóźnienie od kwoty 23.482,65 zł od 8 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty i od kwoty 50.061 zł od 16 października 2020 r. do dnia zapłaty (punkt I.1); oddalił powództwo w pozostałej części (punkt I.2) oraz orzekł o zasadzie ponoszenia kosztów postępowania pozostawiając szczegółowe rozliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu (punkt I.3). W pozostałym zakresie oddalił apelację (punkt II) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (punkt III).

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwany wskazał przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powód ograniczył do stwierdzenia, że zachodzi w sprawie nieważność postępowania z uwagi na orzeczenie przez Sąd ponad żądanie, naruszenie zaś zakazu orzekania ponad żądanie spowodowało pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw, a zatem zaistniała przesłanka nieważności

postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c. Ponadto, zdaniem powoda, skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna ze względu na występujące w sprawie okoliczności faktyczne, które jednoznacznie świadczą o braku legitymacji czynnej powoda, bezskuteczności wypowiedzenia umowy kredytowej, a tym samym braku wymagalności roszczenia w momencie jego nabycia w drodze cesji wierzytelności.

Nie zachodzi powołana przez skarżącego nieważność postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że orzeczenie o powództwie rozszerzonym w piśmie procesowym doręczonym stronie przeciwnej bezpośrednio, z uchybieniem zasadzie oficjalności doręczeń, nie jest orzeczeniem ponad żądanie. Jego wydanie może jednak w okolicznościach sprawy powodować nieważność postępowania z powodu pozbawienia pozwanego możliwości obrony swych praw (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 lutego 2019 r., IV CSK 121/18, OSNC-ZD 2020, nr 2, poz. 30; wyrok Sądu Najwyższego z 15 lutego 2018 r., IV CSK 713/16, OSNC 2019, nr 5, poz. 58). Z akt sprawy wynika, że pismo powoda z 1 października 2021 r. (k. 444), którego treść została potraktowana przez Sąd Apelacyjny jako rozszerzenie podstawy faktycznej powództwa, zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanego bezpośrednio przez pełnomocnika powoda. Pełnomocnik pozwanego w wykonaniu nałożonego na niego przez Sąd Okręgowy zobowiązania do odniesienia się do tego pisma złożył do akt pismo z 18 stycznia 2022 r. (k. 474). Pozwany mógł zatem podjąć obronę przed powództwem w zmodyfikowanym kształcie już w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, a ponadto odnieść się do apelacji powoda, w której powód kwestionował ocenę Sądu pierwszej instancji dotyczącą wymagalności roszczenia i podnosił, że w razie nieskuteczności wypowiedzenia umowy całość roszczenia stała się wymagalna w trakcie procesu i również wówczas wywodził zasadność powództwa (k. 515). Zarówno w piśmie z 18 stycznia 2022 r., jak i w odpowiedzi na apelację pozwany nie kwestionował skuteczności podniesienia przez pozwanego twierdzeń dotyczących wymagalności roszczenia w razie nieskuteczności wypowiedzenia umowy przez poprzednika powoda. Zważywszy, że skarżący miał możliwość zajęcia merytorycznego stanowiska co do wszystkich twierdzeń przeciwnika, w tym w odniesieniu do alternatywnie wskazanej przez powoda podstawy powództwa,

zarzut nieważności postępowania apelacyjnego z przyczyny z art. 379 pkt 5 k.p.c. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co oznacza, że skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie uzasadnić wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156; z 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01, OSNC 2001, Nr 10, poz. 157; z 10 stycznia 2003 r. VCZ 189/02, niepubl.; z 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl.; z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl.; z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, niepubl.; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, niepubl.). Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi nie może więc poprzestawać na prostym odwołaniu do naruszeń prawa wskazanych w podstawach kasacyjnych. Uzasadnienia przyczyn kasacyjnych, kwalifikujących przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw,

niezależnie od tego, że chodzi w tym wypadku o zupełnie odmienne metody argumentowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2020 r., II CSK 432/19, niepubl., z 15 grudnia 2006 r., III CZ 93/06; nie publ. i z 18 kwietnia 2012 r., I CSK 520/11, niepubl.).

Skarżący nie spełnił powyższych wymagań. Dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej niewystarczające jest twierdzenie skarżącego, że taka oczywista zasadność ma miejsce, ani ogólne stwierdzenie skarżącego, że przemawiają za nią „okoliczności faktyczne, które jednoznacznie świadczą o braku legitymacji czynnej powoda, bezskuteczności wypowiedzenia umowy kredytowej, a tym samym braku wymagalności roszczenia w momencie jego nabycia w drodze cesji wierzytelności”.

Stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, z urzędu uwzględniając jedynie nieważność postępowania apelacyjnego. W podstawach skargi kasacyjnej powód zarzucił naruszenie art. 6 k.c. w związku z art. 232 i art. 233 § 1 k.p.c. oraz naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. mające skutkować nieważnością postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c.

Jak wskazano na wstępie, orzeczenie o powództwie rozszerzonym w piśmie procesowym doręczonym stronie przeciwnej bezpośrednio, z uchybieniem zasadzie oficjalności doręczeń, nie narusza art. 321 § 1 k.p.c. Nedoręczenie pisma obejmującego rozszerzenie pozwu nie wpływa bowiem na granice przedmiotu procesu. Zarzut naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. nie ma w konsekwencji charakteru oczywistego. Takiego charakteru pozbawiony jest również drugi z postawionych zarzutów. Jak wynika z petitum skargi kasacyjnej, naruszenia art. 6 k.c. w związku z art. 232 i art. 233 § 1 k.p.c. skarżący upatruje w braku obciążenia powoda skutkami nieudowodnienia faktów, z których wywodził skutki prawne w zakresie niewykazania podstaw roszczenia w zakresie nabycia wymagalnego roszczenia, tj. braku przedstawienia dowodów na nabycie wymagalnej wierzytelności oraz skuteczne wypowiedzenie umowy. Zarzut jest częściowo niedopuszczalny, stosownie do art. 398³ § 3 k.p.c., a ponadto pomija, że u podstaw zaskarżonego wyroku legła ocena dotycząca skuteczności przelewu wierzytelności w braku

skutecznego wypowiedzenia umowy i zasadności powództwa w zakresie wymagalnych i niespełnionych przez pozwanego świadczeń wynikających z zawartej przez pozwanego z poprzednikiem powoda umowy. Ocena w tym zakresie nie została natomiast objęta zarzutami kasacyjnymi.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

(K.L.)

r.g.